

Dosarul nr. 2ra-1186/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. O. Dvornic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secrieru, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

16 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Nicolae Daniliuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Daniliuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018, compensarea cheltuielilor suportate pentru restabilirea dreptului încălcat,

împotriva deciziei din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 mai 2019, Nicolae Daniliuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018; încasarea din bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 510000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018 și a sumei de 6000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în data de 26 noiembrie 2018 a depus o plângere judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, împotriva acțiunilor ilegale ale procurorului municipiului Chișinău. Deși, plângerea a fost depusă în instanța de judecată la data de 26 noiembrie 2018, judecătorul de instrucție a examinat plângerea la 13 mai 2019, peste 17 termene legale, contrar art.313 alin.(4) Cod procedură penală. Instanța de judecată a încălcat în mod flagrant termenul legal de examinare a plângerii și astfel, i-a fost violat dreptul la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018. Odată ce art. 313 alin.(4) Cod de procedură penală stipulează obligația instanței naționale de a examina în termen de 10 zile o astfel de plângere, este și dreptul său de a-i fi examinată plângerea de instanța sesizată în termenul legal de cel mult 10 zile.

Reclamantul a afirmat că prin încălcarea dreptului la examinare de către instanța de judecată națională a plângerii în cel mult 10 zile de la depunerea ei, i-au fost cauzate daune morale, deoarece o instanță națională este obligată să respecte drepturile oricărei persoane. Prin tergiversarea intenționată a examinării cauzei,

Republica Moldova i-a violat dreptul garantat prevăzut la art.6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și de Protocoalele adiționale la Convenție. La fel, a fost încălcat și art.1 din Convenție și anume obligația generală a statului de a-i recunoaște oricărei persoane, aflate sub jurisdicția sa, drepturile și libertățile definite prin Convenție. Dealtfel, art. 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale îi garantează dreptul la o satisfacție echitabilă atunci când îi este violat un drept al său, garantat de Convenție și Protocoalele adiționale. Prevederile art.2 din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei stipulează despre repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil, indiferent de vinovăția instanței de judecată. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat. Conform art. 1 alin.(2) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, aplicarea prezentei legi se face prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Termenul de 10 zile stipulat în art.313 alin.(4) Cod de procedură penală, este echivalent cu un an de satisfacție echitabilă și conform practicii Curții Europene a Drepturilor Omului pentru încălcarea dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018, reparație echitabilă a prejudiciului moral ar constitui suma de 510000 de lei.

Prin hotărârea din 31 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind întemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Daniliuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018, compensarea cheltuielilor suportate pentru restabilirea dreptului încălcat.

Prin decizia din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Nicolae Daniliuc și s-a menținut hotărârea din 31 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a relevat că prima instanță fiind investită cu judecarea cauzei în fond, a conchis asupra netemeinicii acțiunii, dispunând respingerea acesteia. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că contestarea către judecătorul de instrucție a unor acte procesuale emise de organul de urmărire penală, la speță o presupusă ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale în cadrul unui proces penal, reprezintă efectuarea de către acel judecător de instrucție a unui control judecătoresc asupra actelor emise de organul de urmărire penală în acest sens și nicidecum o finalitate a unei cauze, după cum rezultă din art.2 al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, care expres prevede că, dreptul la înaintarea unei acțiuni în baza Legii enunțate o are, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei. La fel, instanța de judecată a reținut că, în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, autorii și alte persoane participante în proces în afară de acuzat, (bănuț, învinuit, inculpat) nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale. Astfel, a concluzionat că pretențiile reclamantului în prezenta cauză civilă nici nu cad sub incidența Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, întrucât nu se atestă existența unei cauze penale demarate la plângerea lui Daniliuc Nicolae și nici nu este confirmată calitatea sa procesuală, care i-ar

permite formularea unei plângeri cu privire la constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei, în materia pretinselor violări a duratei examinării plângerii, depusă în baza art. 313 din Codul de procedură penală, or, petiționarul care a înaintat o plângere nu poate pretinde la încălcarea dreptului și durata nerezonabilă de examinare a plângerii.

Instanța de apel analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția primei instanțe este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

În același context, instanța de apel a notat că, în conținutul acțiunii sale dar și în cererea de apel, Daniliuc Nicolae se referă exclusiv la neexaminarea în termenul legal a plângerii sale de către judecătorul de instrucție, fără însă a face referire la alte încălcări legate de termenul de examinare în termen, de către procuror. Astfel, în circumstanțele în care, în speța dedusă judecătii, nu a fost începută urmărirea penală cu toate procedurile în fața organului de urmărire penală, procurorului și a instanțelor judecătorești investite cu efectuarea controlului judiciar, instanța de apel a considerat că doar o etapă procesului penal (examinarea plângerii de către judecătorul de instrucție) nu poate fi obiect al examinării prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Totodată, instanța de apel a considerat declarative argumentele apelantului Daniliuc Nicolae privind durata examinării plângerii formulate, reiterând obiecții față de încălcarea prevederilor art.313 Cod de procedură penală la examinarea plângerii sale, or, în principiu, examinarea unei plângeri împotriva acțiunilor organului de urmărire penală sau a procurorului nu constituie prin sine o cauză separată, dar reprezintă un control judiciar al etapei prejudiciare a procesului penal.

Instanța de apel a apreciat ca fiind irelevante argumentele apelantului cu privire la faptul că potrivit jurisprudenței CEDO, atât inculpatul cât și partea vătămată, au dreptul de a invoca și contesta termenul rezonabil de judecare a învinuirii, or, pe lângă faptul că în materia pretinselor încălcări a duratei procedurilor penale, parte civilă/victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii, alte persoane participante în proces, în afară de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat), nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, iar, drept urmare, în speță, Daniliuc Nicolae nu are calitate de bănuț, învinuit, nici inculpat, ceea ce în rezultat nu-i oferă acestui dreptul de a pretinde un prejudiciu cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil, este lesne de menționat articolul 6§1 din CEDO, care sub aspectul său penal, poate fi invocat numai de persoana față de care s-a înaintat o acuzație. Ca excepție constituind situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil și anume, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale.

La 02 iulie 2020, Nicolae Daniliuc a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând declararea recursului admisibil, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen legal a plângerii din 26 noiembrie

2018 în ordinea art.313 Cod de procedură penală, încasarea de la bugetul de stat al Republicii Moldova a sumei de 510000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018 în ordinea art.313 Cod de procedură penală și suma de 6000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a respins apelul și a încercat să interpreteze în mod eronat și abuziv art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, iar în sensul art. 6 din Convenția situația din speță intră în sfera penalului.

Totodată, a menționat că a solicitat instanțelor de judecată națională constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2018 în ordinea art. 313 alin.(4) Cod de procedură penală, care prevede un termen concret de cel mult 10 zile de examinare a unei astfel de plângeri.

De asemenea, a indicat că un termen de 10 zile, stipulat în art. 313 alin.(4) Cod de procedură penală, este echivalent cu un an de satisfacție echitabilă conform practicii Curții Europene a Drepturilor Omului pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a unei cereri. Conform practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, o reparație echitabilă a prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termen legal al plângerii ar constitui suma de 510000 de lei.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului, conform scrisorii de însoțire datate cu 20 iulie 2020 (f.d.131) și a fost recepționată la 23 iulie 2020, conform avizului de recepție (f.d.133).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 iunie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 02 iulie 2020, ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Nicolae Daniliuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Nicolae Daniliuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Nicolae Daniliuc.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Nicolae Daniliuc împotriva deciziei din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat